

Programmering i C++
EDAF30
Objektorienterad programutveckling

Innehåll

- Grundläggande begrepp
- Relationer mellan objekt
- Grafisk representation
- Implementering i C++
- Objektorienterad programmering

Objektorienterad programutveckling

Grundläggande begrepp

Objekt

- Representation av verkligt föremål
- Egenskaper - Attribut
- Operationer - Metoder

Klass

- Beskrivning av en viss typ av objekt
- Ett objekt sägs vara en *instans* av en klass

Objektorienterad programutveckling

Relationer mellan objekt

Association känner till

Bil — Person (ägare)

Komposition har

Bil — Motor

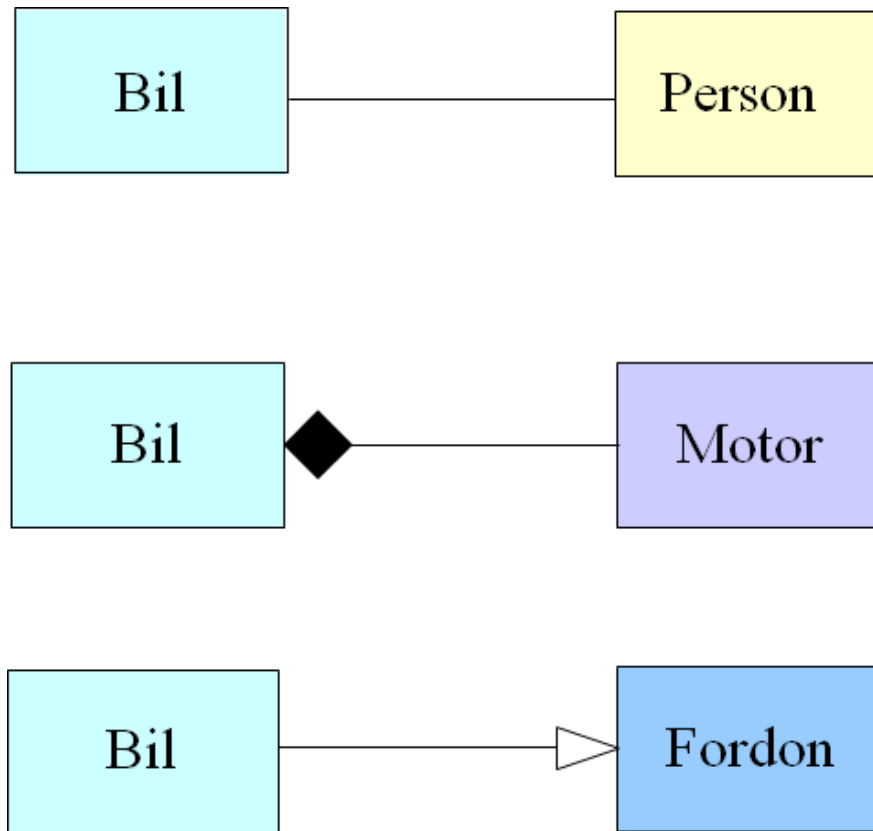
Generalisering är

Bil — Fordon

Objektorienterad programutveckling

Grafisk representation

UML (Universal Modeling Language)

Objektorienterad programutveckling

Relationer mellan objekt

Association känner till

```
Person *owner;
```

Komposition har

```
Motor m;
```

Generalisering är

```
class Bil : public Fordon {  
    ...  
};
```

Objektorienterad programutveckling

Objektorienterad programmering

Inkapsling (information hiding)

Samla alla objektens egenskaper på ett ställe i programmet.
Gömma ett objekts detaljer för användaren

Arv Återanvända tidigare objektspecifikationer (=klasser) för att specialisera genom tillägg av egenskaper

Polymorfism *Virtuella* funktioner

Överlagring av funktioner (el. operatorer)

Generiska programenheter (*mallar (templates)* i C++)

Virtuella funktioner Betydelsen hos en funktion bestäms först vid exekvering (*dynamisk el. sen bindning (late binding)*)

Överlagring av funktioner Betydelsen hos en funktion bestäms av antal och typ av parametrarna. Detta bestäms vid kompileringen (*statisk bindning (early binding)*)

Generiska programenheter (mallar i C++) Enheter där ett antal av de ingående typerna är generella (typerna anges som indata vid användning av enheten).

Ex.: En vektor där elementen är av godtycklig typ (statisk bindning)

- Klassdefinitioner
- Placering av klasser
- Konstruktorer
- Destruktorer

Klass Egendefinierad typ

Objekt Instans av en klass (ett slags variabel)

Typisk klassdefinition:

```
class Klassen {  
public: // Den utåt synliga delen  
    // Medlemsfunktioner (dekl.)  
    // och ev. datamedlemmar  
private: // Den dolda delen  
    // Datamedlemmar och  
    // ev. medlemsfunktioner  
}; // Alltid semikolon efter klassdef.
```

Medlemsfunktioner (\Leftrightarrow metoder i Java)

```
class Klassen {
public:
    int fun(int, int); // Deklaration
    // ...
}; // Obs! Semikolon här ...

// Definition av funktionen:
int Klassen::fun(int x, int y) {
    // ...
} // ... men inget semikolon här!
```

Inline-definition av en funktion

- Koden läggs ut direkt på det ställe anropet görs (inget hopp till funktionskod på annat ställe)
- Lämpligt endast för mycket enkla funktioner
- Anges genom att skriva funktionsdefinitionen direkt i klassdefinitionen
- Om funktionen läggs utanför klassdefinitionen (via `::-`notation) används nyckelordet `inline` framför

Inline i klassdefinitionen:

```
class Klassen {  
    public:  
        int getValue() {return value;}  
    // ...  
};
```

Inline utanför klassdefinitionen:

```
inline int Klassen::getValue() {  
    return value;  
}
```

Placering av klasser

Klassdefinitionen läggs i en headerfil (.h)

- För att inte riskera att definiera en klass mer än en gång används direktiv:

```
#ifndef KLASSEN_H
#define KLASSEN_H
//...
class Klassen {
//...
};
#endif
```

```
// Visual Studio använder istället:
#pragma once
```

Medlemsfunktioner läggs i en "vanlig" fil (.cpp)

Initiering på "vanligt" sätt fungerar ej (före C++11):

```
class Klassen {  
public:  
    //...  
private:  
    int value=0; //Ger kompileringsfel (före C++11)  
    //...  
};
```

Initiering sker istället via en speciell medlemsfunktion kallad *konstruktor* vilken har samma namn som klassen (som i Java)

Initiering möjlig i C++11:

```
class Klassen {  
public:  
    //...  
private:  
    int value{0}; //Endast C++11  
    //...  
};
```


Klassdefinition

```
class Bankkonto {  
public:  
    // Konstruktorer läggs här  
    int insattning(int belopp);  
    int uttag(int belopp);  
    void kontobesked();  
private:  
    int saldo;  
    char kontonr[10];  
};
```

Deklaration av konstruktorer

```
// Placeras i klassdefinitionen  
Bankkonto();  
Bankkonto(char* knr);  
Bankkonto(char* knr, int saldo);
```

Definition av konstruktorer

```
Bankkonto::Bankkonto() {  
    strcpy(kontonr, "saknas");  
    saldo = 0;  
}
```

```
Bankkonto::Bankkonto(char* knr) : saldo(0) {  
    strcpy(kontonr, knr);  
}
```

```
Bankkonto::Bankkonto(char* knr, int sald) : saldo(sald) {  
    strcpy(kontonr, knr);  
}
```

Definition av medlemsfunktioner

```
int Bankkonto::insattning(int belopp)
{
    if (belopp > 0) {
        saldo += belopp;
        return 1;
    }
    else
        return 0;
}
```

Definition av medlemsfunktioner

```
int Bankkonto::uttag(int belopp)
{
    if (belopp > 0 && belopp < saldo) {
        saldo -= belopp;
        return 1;
    }
    else
        return 0;
}
```

Definition av medlemsfunktioner

```
void Bankkonto::kontobesked() {  
    cout << "KONTOBESKED" << endl;  
    cout << "Kontonr: " << kontonr << endl;  
    cout << "Saldo: " << saldo << endl << endl;  
}
```

Hantering av objekt

```
Bankkonto konto("1-234-567"), *pkonto;  
  
konto.insattning(20000);  
konto.kontobesked();  
pkonto = new Bankkonto("3-425-167");  
pkonto->insattning(25000);  
konto.uttag(1200);  
pkonto->kontobesked();  
konto.kontobesked();
```

Hantering av objekt – Utskrifter

KONTOBESKED

Kontonr: 1-234-567

Saldo : 20000

KONTOBESKED

Kontonr: 3-425-167

Saldo : 25000

KONTOBESKED

Kontonr: 1-234-567

Saldo : 18800

Defaultkonstruktor

- Definieras automatiskt om det inte finns någon konstruktor alls definierad
- Svarar mot en konstruktor utan parametrar
- Får ha parametrar med defaultvärden

```
// I klassdekl.  
Bankkonto(char* knr="?", int saldo=0);  
// fungerar även som defaultkonstruktor  
  
// ...Anrop av defaultkonstruktor  
Bankkonto mitt_konto; // ... sker här  
  
Bankkonto *pkonto;  
pkonto = new Bankkonto; // ... och här
```

Kopieringskonstruktör

- Anropas vid t.ex. initiering av ett objekt då detta ska bli en kopia av ett annat objekt av samma typ
- Anropas *inte* vid tilldelning
- Kan definieras, men i annat fall definieras automatiskt en standardvariant av kopieringskonstruktör

```
Bankkonto konto1("5-346-712", 12500);
```

```
Bankkonto konto2 = konto1; // Här anropas  
                          // kopieringskonstruktorn ...
```

```
Bankkonto konto3;  
konto3 = konto1;         // ... men inte här
```

Typomvandlingskonstruktor

- Anropas då konstruktorn anropas med uttryck av annan typ

```
class KomplexTal {
public:
    KomplexTal():re(1),im(0) {}           //Default
    KomplexTal(const KomplexTal& c);     //Kopiering
    KomplexTal(float x):re(x),im(0) {}   //Typomv.
    //...
private:
    float re, im;
}
```

När minnesutrymme allokeras dynamiskt inne i en konstruktor (med `new`) måste detta avallokeras igen så småningom. Det finns en "motsats" till konstruktor som anropas vid avallokering (t.ex. vid `delete`). Denna kallas *destruktor* (namnet inleds med tilde ("~"))

```
~Bankkonto(); // Dekl. av destruktor
```

Klassdefinition

```
class Vektor {  
public:  
    Vektor(int lng = 10);    // Även defaultkonstruktör  
    Vektor(const Vektor& v); // Kopiering!  
    ~Vektor(); // Destruktör  
    int lngd() {return ant;} // Inline!  
    int get_elem(int ind);  
    void set_elem(int ind, int val);  
private:  
    int *p; // Själva vektorn  
    int ant; // Antalet element  
};
```

Konstruktorer

```
Vektor::Vektor(int lng) : ant(lng) {  
    assert(ant>=0);    // Indexkontroll  
    p = new int[ant];  // Dynamisk allokering  
}  
  
//Kopieringskonstruktor  
Vektor::Vektor(const Vektor& v) : ant(v.ant) {  
    p = new int[ant];  
    for (int i=0; i<ant; i++)  
        p[i] = v.p[i];  
}
```

Övriga medlemsfunktioner

```
int Vektor::get_elem(int ind) {  
    assert(ind >= 0 && ind < ant);  
    return p[ind];  
}  
void Vektor::set_elem(int ind, int val) {  
    assert(ind >= 0 && ind < ant);  
    p[ind] = val;  
}
```

Destruktorn

```
//Deallokera allt dynamiskt minnesutrymme
Vektor::~~Vektor() {
    delete [] p;
}

// Passar egentligen bättre
// med inline i klassdeklarationen:
// ...
    ~Vektor() {delete [] p;}
// ...
```


Skapande och destruktion i ett block

```
{  
    Vektor v; // Konstruktör anropas  
    Vektor *pv;  
    pv = new Vektor; // Konstruktöranrop  
    // ...  
    delete pv; // Destruktör anropas  
} // Destruktör anropas även här  
// då vi lämnar blocket  
// för att ta kål på v (lokal var.)
```